

Floristický výzkum v České republice

Historie a současnost

Historie floristického výzkumu

- Klášterský I., Hrabětová-Uhrová A. & Klášterský I. (1982): Dějiny floristického výzkumu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I. – Severočes. Přír., suppl. 1982/1: 1–242.
- Floristický výzkum Čech
- Floristický výzkum Moravy (a Slezska)
- Floristika po druhé světové válce

Floristický výzkum Čech

- Předvědecké období
- Pokusy o první květenu Čech
- Opizovo období
- Čelakovského období
- Rohlenovo a Dominovo období
- Po druhé světové válce

Předvědecké období I

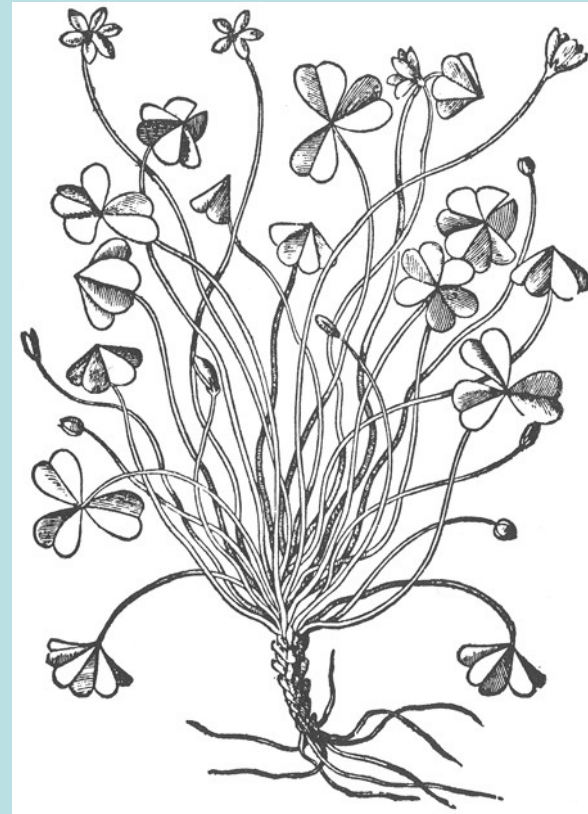
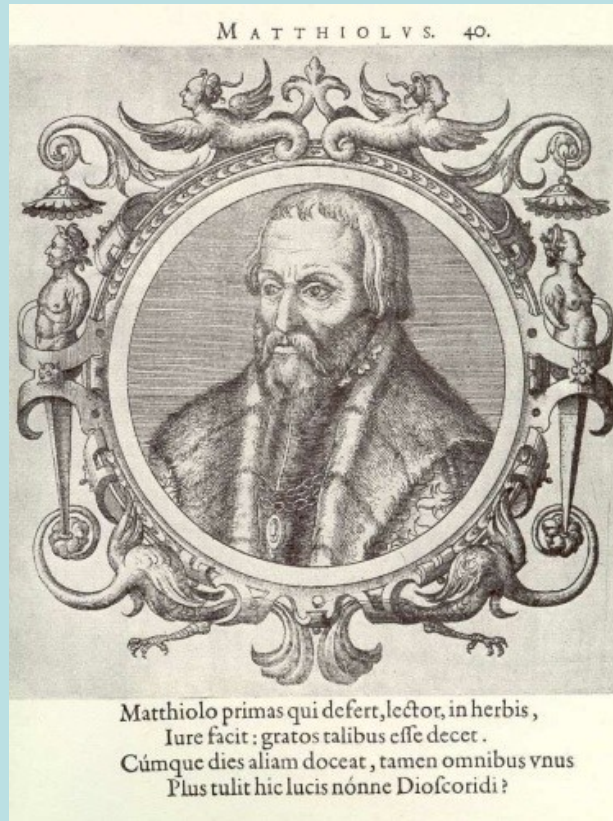
Zájem o rostliny vychází z jejich užití v medicíně. Existují opisy středověkých herbářů, ale Čechy a Morava se až do poloviny 18. století nacházejí mimo oblast floristického výzkumu.

Herbář **Jana Černého** z r. 1517 obsahuje údaj o výskytu anděliky lékařské v Krkonoších.

Petr O. Mattioli († 1577 Trident) žil nějaký čas v Praze a cestoval do Krkonoš, kde objevil *Geum montanum*.

Mattioliho *Commentarii, in libros sex Pedacii Disocoridis Anazarbei, De Medica Materia...* vyšly v mnoha vydáních, hlavně v Benátkách, a také ve dvou českých překladech.

Předvědecké období II

Nejstarší česká sbírka sušených rostlin (= herbář) **J. F. Bečkovského** je z roku 1684.

Pokusy o první květenu Čech I

Ve veřejném životě druhé poloviny 18. století převládala němčina, jazykem vědy byla stále ještě zejména latina. Oproti dnešnímu „národnému“ nebo jazykovému vlastenectví stálo vlastenectví teritoriální, tj. zemské.

V roce 1747 byla nařízením Marie Terezie z roku 1747 zřízena samostatná stolice botaniky na pražské univerzitě. Na profesorské místě se vystřídali dr. **J. Boháč, Josef Gottfried Mikan, Johann Christian Mikan a Vincenc Kostelecký.**

V roce 1770 byla založena **Královská česká společnost nauk**, která v roce 1775 dosáhla oficiálního uznání a schválení Josefem II.

Pokusy o první květenu Čech II

V létě 1786 zorganizovala výpravu do Krkonoš, do níž byl jako botanik vybrán **Tadeáš Haenke**. Výsledky této výpravy byly uveřejněny v roce 1791 časopise *Abhandlungen*.

Pokusy o první květenu Čech III

V roce 1793 vydal **Franz W. Schmidt** první svazek květeny *Flora Boemica inchoata exhibens plantarum indigenarum regni Bohemiae species*. Do roku 1796 vyšly čtyři centurie.

FRANCISCI WILIBALDI SCHMIDT

AA. LL. & Philosophiae Doctoris, in Vniuersitate Pragenfi Botan. Philosophicae
Professoris extraordinarii

FLORA BOËMICA

INCHOATA,

EXHIBENS

PLANTARVM
REGNI BOËMIAE INDIGENARVM
SPECIES.

Centuria prima.

Pragae, apud I. G. Calve,

1793.

=(4)=

Habitat in pratis uliginosis ad Albim fluvium prope Melnik; ad Kummern,
Seidchütz. Floret Julio, Augusto; dat matura semina Septembri. *Perennis.*

OBSERV. Folia latiora inferiora semper terna, reliqua etiam tantum bina opposita.

DESCRIP. *Mattschiba Flor. Siles. n. 5. Kroker Fl. Sil. n. 11.*

ICON. *Fl. Dan. tab. 374.*

VI. VERONICA LONGIFOLIA. Tab. 8.

VERONICA foliis oppositis lanceolatis acuminatis serratis; caule erecto hirsuto;
spicis racemosis terminalibus. Calycibus quadrifidis aequalibus.

VERONICA spicis terminalibus, foliis oppositis lanceolatis, serratis acuminatis.
Linn. syst. p. 58.

Habitat in pratis udis, ad Kummern & Seidchütz. Floret Julio, Au-
gusto. *Perennis.*

DESCRIP. *Rotb. Fl. germ. II. p. 7. Cranz. Stirp. p. 334.*

ICON. *Baumgarten Fl. Lips. tab. 1.*

OBSERV. Foliis latioribus, angustioribusque nec non floribus albis occurrat.

VII. VERONICA SPICATA. Tab. 9.

VERONICA foliis oppositis, crenatis, obtusis; caule ascendente simplici, spicis ra-
cemosis terminato; calycibus quinquefidis aequalibus.

VERONICA spica terminali, foliis oppositis, crenatis, obtusis, caule ascendente sim-
plicissimo. *Linn. syst. p. 58.*

VERONICA foliis ellipticis, serratis, conjugatis; floribus spicatis. *Hall. bist.
belv. n. 542.*

VERONICA orchidea. *Cranz. Stirp. p. 333.*

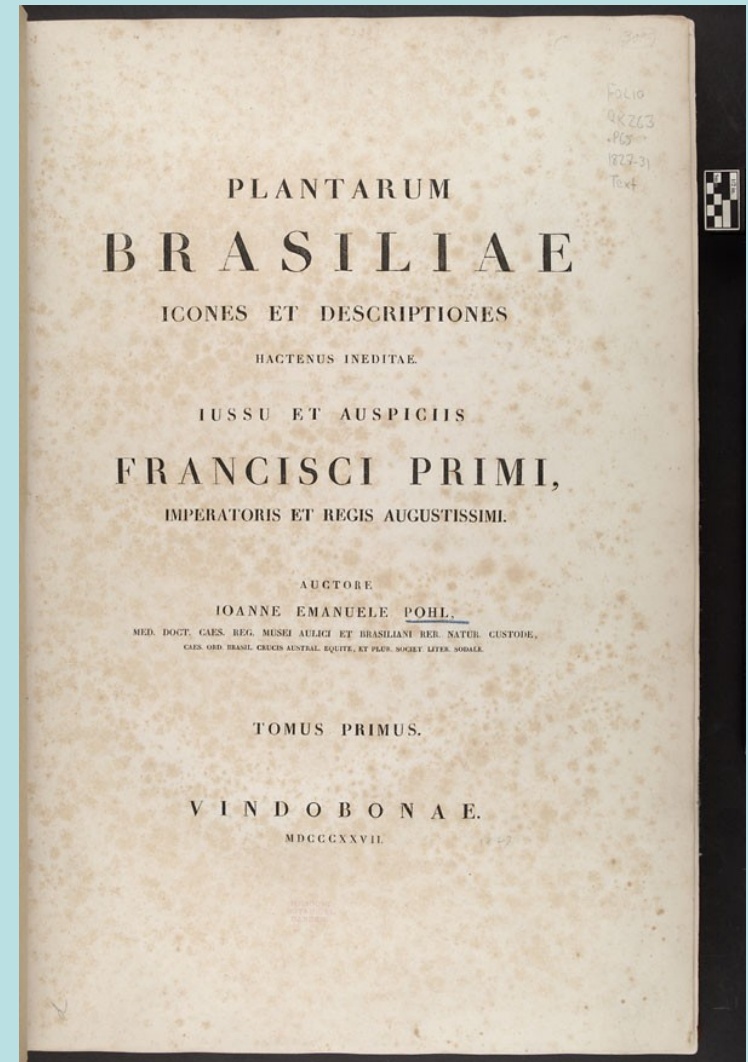
Crescit in pascuis montosis apricis. Circa Pragam in Stern, Hodbaba,
Baumgarten &c. Floret Julio, Augusto; $\frac{1}{2}$ Septembris. Maturat semina in
fine Septembris. *Perennans.*

OBSERV. Flores conferti subimbricati brevissime pedicellati, in spica cylindrica.
Corollarum limbus non raro quinquefidus, staminibus tribus. Folia plus mi-
nusve hirsuta; ovato oblance.

Dg.

Pokusy o první květenu Čech IV

V letech 1809 a 1815 vydal **Johann E. Pohl** dva svazky květeny *Tentamen florae Bohemiae*. Dílo však zůstalo nedokončeno.

TENTAMEN FLORAE BOHEMIAE.

Versuch

einer

Flora Böhmens.

Von

Johann Emanuel Pohl,

der Arzneikunde Doktor, der kais. k. Königl. patriotisch-ökonomischen Gesellschaft in Böhmen wirklichem, der botanischen Gesellschaft zu Regensburg, der naturforschenden zu Zürich, und der Akademie nützlicher Wissenschaften zu Erfurt, Ehrenmitglied; der naturforschenden Gesellschaft zu Halle auswärtig vortragendem; der botanischen Gesellschaft zu Altenburg, der Herzogl. Societät für die gesammte Mineralogie zu Jena, der Königl. sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften zu Görlitz, und der schlesischen für vaterländische Cultur auswärtigem, dann der vereinigten Gesellsch. für die gesammte Naturkunde correspondirendem Mitgliede.

Zweite Abtheilung.

Für die Abhandlungen der Königl. böhmischen Gesellschaft
der Wissenschaften.

Prag, 1814,
gedruckt bey Gottlieb Haase,
böhm. Land. Buchdrucker.

Abbildungen. Host. l. c. t. 97. f. 1. exclus.
fig. 5. Leers. herb. t. 13. f. 3. — Curt. Lond.
f. 2. t. 19. Parkins. theat. bot. p. 1186.

Auf schattigen Wäldern, und trockenen Bergen. Bl.
im März, April. 4. (Um Prag im Stern, Leipa,
am Gipfel der Schneekoppe, u. m. D.)

147. *Luzula erecta*. Desvaux. Aufrechter
Kied.

*Culmo elato, capitulis ovatis, inaequaliter
pedunculatis, strictis; capsulis ovatis perian-
thio longiori; radice caespitosa.*

Luzula erecta. Desvaux in Journ. Bot. 1. n. 3. p.
156. — *L. juncea multiflora*. Hoffm. germ. 1. p.
169. — *J. intermedia*. Thuill. par. 2. p. 178.
n. 14. — *J. campestris*. Michaux. fl. bor. am.
1. p. 190. — *J. campestris*. β et γ. Willd.
sp. pl. 2. p. 231. — *J. campestris*. γ. Decand.
fl. fr. 3. p. 161. — *J. erectus* Pers. Syn. p.
386. n. 54. — *J. nemorosus*. Host. gram. 3.
p. 64.

Abbildungen. Host. l. c. t. 97. f. 5. excl. f. 1.
Linn. fl. Lapp. t. 10. f. 2.

In etwas feuchten Wäldern und Hainen. Bl. im
März, April. 4. (Um Prag, Plan, Karlstein,
St. Ivan, Hluboch; im Böhmerwalde, u. m. a. D.)

548. *Luzula nigricans*. Desvaux. Schwarz-
licher Kied.

*fol. subbrevis, planis, glabris, vaginis
pilosiusculis, capitulis nutantibus subspiciformibus,
breviter pedicellatis, nigricantibus; foliolis
calycinis mucronato-acutis, capsulam atram
aequantibus.*

Pokusy o první květenu Čech V

Jan S. Presl

Karel B. Presl

V roce 1819 vychází *Flora čechica*. Kwětena česká bratří **Preslů**. Je psána latinsky, obsahuje však česká jména.

FLORA ČECHICA.

Indicatis

medicinalibus, oeconomicis technologicisque plantis.

KWĚTENA ČESKÁ.

S poznámenáním

lékařských, hospodářských a řemeslnických rostlin.

AUCTORIBUS

D. JOANNE SWATOPLUKO PRESL

et

D. CAROLO BORIWOGO PRESL.

PRAGAE

IN COMISSIS APUD J. G. CALVE.

1819.

DECANDRIA. DIGYNIA.

91

GYPHOPHYLLA. SSATER. Cal. r- phyllus campanulatus, angulatus. Petala 5- obovata sessilia. Caps. globosa, 4- locularis, polysperma.

654. *G. arenaria* WK., *S. písečný*, fol. inferioribus linearibus carnosius 3- quetris acutis uninerviis, flor. tri- chotomo- corymbosis fastigiatis, petalis integra. WK. 41. *Arenosa sylvatica* Térésow inter et Raudnice. 4. 5, 6.

655. *G. muralis* L., *S. rolný*, fol. linearibus planis internodiis brevioribus, calyc. aphyllis, caule dichotomo, petalis crenatis. S. H. 120. *Agri humidi*. O. 7, 8.

656. *G. serotina* W., *S. pozdní*, fol. linearibus planis internodiis longioribus, calycib. aphyllis, caule dichotomo, petalis emarginatis. *Limosa inundata* Sztwa- nów, Oc., Treboň C. Bud. &c. O. 8, 9.

657. *G. Saxifraga* L., *S. kalissnatý*, fol. lineari- bus, calycib. angulatis squamis 4 bracteatis, petalis emarginatis. *Sicca aprica*: Treboň. Seidl. 24. 7, 8.

SAPONARIA. MYDLICE. Cal. tubulosus r- phyllus nudus. Petala 5 unguiculata. Caps. oblonga r- locularis.

658. *S. officinalis* L., *M. lékařská*, calycib. cylin- dricis glabris, fol. elliptico- lanceolata. S. H. 121. *Prata areolata*, n. 4. 7 — 9. H. 1.

659. *S. Vaccaria* L., *M. ostenstný*, calycib. pyra- midatis 5- angularibus, fol. ovatis acutis sessilibus. *Se- getes*. O. 6, 7.

DIANTHUS. KARAFLAT. Calyx cylindricus longus co- riaceus r- phyllus, basi squamis 4 — 8. Petala 5 unguiculata. Caps. cylindrica r- locularis polysperma.

I. Floribus aggregatis.

660. *D. Carthusianorum* L., *K. slzyčka*, flor. sub- aggregatis, squamis obovatis aristatis tubo brevioribus, involucri oblongo aristato capitulo brevioribus, fol. linea- ribus 3- nerviis. β. Caule r- floro. γ. *D. montanus* Schm., subcaulis, subuniflorus. *Colles aprici*. β, γ pascua steri- lia. 24. 7 — 9.

661. *D. Armeria* L., *K. krátkokvětý*, flor. aggre- gatis fasciculatis, squamis calycinis ovato- lanceolatis

Pokusy o první květenu Čech VI

Preslové založili srovnávací herbář, o jehož osudu se nic neví. Kromě toho pracovalo v Čechách několik regionálních floristů.

Herbářové doklady z té doby, které se zachovaly například v herbáři Národního muzea (PR) nebo katedry botaniky PřF Univerzity Karlovy, mají schedy bez uvedení data a sběratele a lokalizace nálezů lokalizace je hrubá (*Prag, In Sudetis* nebo dokonce jen *Bohemia*).

Opizovo období I

Je to období organizovaného výzkumu, který řídil **Filip Maxmilian Opiz** (1787–1858).

V roce 1819 Opiz založil výměnný ústav (*Pflanzentauschanstalt*), který sloužil k výměně herbářových dokladů mezi přispívajícími floristy. V roce 1857 se výměny účastnilo 856 osob.

Opizovo období II

Ústavem prošlo pravděpodobně několik se tisíc herbářových dokladů. V letech 1823–1828 vyšlo 12 sešitů časopisu *Naturalientausch*, kde bylo popsáno mnoho nových druhů rostlin.

Opizovo období III

Na sběru a výměně herbářových položek a organizaci výměny se podíleli hrabě **B. V. Berchtold**, **V. Mann**, **V. Kosteletzky**, **J. Knaf**, **A. Carl**, **F. X. Ramisch** aj.

Opiz měl rozsáhlý vlastní herbář (generální, pražský a „autentický“), který obsahoval asi 30–35 tis. položek.

Napsal tři svazky *Botanische Topographie Böheims* (1804–1825) a sestavil kartotéku *Nomenclator botanicus*, která obsahuje půl milionu osmerkových listů a 1004 archy velkého formátu.

Opizovo období IV

Opiz je spoluautorem (spolu s **B. Berchtoldem** a **W. B. Seidlem**) nedokončené květeny *Oekonomisch-technische Flora Böhmens* (1837–1843). Tiskem vydal v roce 1852 Seznam rostlin květeny české.

V roce 1824 uveřejnil **Vincenc F. Kosteletzky** jako doktorskou disertaci *Clavis analytica in floram Bohemiae phanerogamicam*, tj. první klíč ke květeně Čech.

Ve stejné době vydal několik exsikátových sbírky **Ignaz F. Tausch**.

Oekonomisch = technische

Flora Böhmens.

Ersten Bandes zweite Abtheilung.

In ökonomisch = technischer Hinsicht bearbeitet

von

F. Grafen von Berchtold,

in botanischer

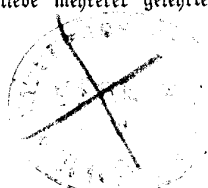
von

P. M. Opiz,

K. K. Cameral = Forstconcipist und Mitgließe mehrerer gelehrten
Gesellschaften.

Prag, 1836.

Gedruckt bei Johann Hoff. Vospischil.

Abbild.: a Reichenb. iconogr. f. 1383! ß Reichenb. iconogr. f. 1385!

Um Prag a (Seidl! Eduard Hofmann! Tausch!), auf der Hft. Pardubitz (Opiz!), ß in Böhmen (Opiz!), Hügel bei Prag. (Tausch!)
Blüht im Juni, Juli. 4.

Wurzel kriechend. Stämme aufrecht, steif, stielrund, glatt, kahl. Stämmknoten glatt. Blätter flach, gestreift, oberseits und am Rande scharf, zugespitzt, unterseits glatt, kahl. Blattscheiden sehr glatt, kahl, gestreift, anschließend, die untersten weichhaarig. Blatthäutchen sehr kurz, abgestutzt. Spindel hin und her geschlängelt, glatt, am Rande scharf. Ähre steif, vielährig, fingerlang und darüber. Ährchen einzeln, lanzettförmig, aufsteigend, abwechselnd, doppelt so lang als ein Spindelzwischenraum, 5-blüthig, glatt, kahl, zusammen gedrückt. Spreue fast gleich lang, linien-lanzettförmig, am Rande häutig, in eine Steifspitze auslaufend, 7-nervig, am Rücken scharf. Spelzen linien-lanzettförmig, zugespitzt, fast steifspitzig, häutig, glatt, kahl, die äußeren 3-nervig, Nerven abwärts schwindend: die inneren länglich, lanzettförmig, stumpflich, häutig, gerandet, kürzer, am Rande scharf gewimpert.

** Blätter beiderseits scharf.

200. *Agropyrum repens* Host. Kriechendes Pyragras. Böhm. Peyr plaziwý. 1)

Ähre aufrecht, zweizeilig, verlängert. Ährchen zusammen gedrückt, lanzettförmig. Spreue lanzett-pfriemenförmig, 5-nervig, in eine Steifspitze auslaufend, etwas kürzer als die Spelzen. Spelzen 3-nervig. Nerven etwas schwindend. Spindel glatt. Blätter flach, beiderseits und am Rande scharf. Stängel glatt. Wurzel kriechend.

Agropyrum repens Kosteletzky clavis p. 18. *Triticum repens* Host gram. anst. 2. t. 21! Tausch herb. fl. boëm. n. 1779!

ß hirsutifolium Opiz! Blätter haarig.

Triticum repens ß. *T. hirsutifolium* Pohl fl. boëm. 1. p. 118.

Bei Reichenberg (Langer!), ß im Riesengebirge (Pohl).

Blüht im Juni, Juli. 4.

Wurzel kriechend, gegliedert. Glieder lang, weiß. Stämme aufrecht, walzenrund, glatt, kahl. Stämmknoten kahl. Blätter flach, breit, beiderseits und am Rande scharf, kahl, bei ß haarig. Blattscheiden glatt, kahl, gestreift, anschließend. Blatthäutchen sehr kurz, abgestutzt. Spindel hin und her

1) Sonstige Namen: die Quecke. Böhm. Peyr.

Opizovo období V

V roce 1818 bylo v Praze ustaveno Národní muzeum. Na založení se podílel hrabě **K. M. Šternberk**, prvním kustodem botanických sbírek se stal **K. B. Presl**. Tento herbář je základem dnešních sbírek Národního muzea.

Čelakovského období I

Ladislav J. Čelakovský (1834–1902)

V roce 1858 dosáhl doktorátu na filosofické fakultě a v roce 1860 převzal správu muzejních sbírek jako kustos. V roce 1871 byl jmenován profesorem botaniky na pražské (dosud nerozdělené) univerzitě.

Zabýval se jak morfologií rostlin, tak taxonomií a floristikou.

Čelakovský měl četné spolupracovníky v různých částech Čech, které jak „zdědil“ z minulosti (**J. Knaf, J. Hippeli, A. Reuss**), tak nově získal (**J. Freyn, K. Vandas, J. Velenovský**).

Čelakovského období II

V letech 1867–1875 vydal tři svazky květeny *Prodromus der Flora von Böhmen*, v roce 1881 následovaly Dodatky.

České verze jednotlivých svazků vyšly pokaždé o rok nebo dva později.

Jde o mimořádně kritické a kvalitní dílo. Obsahuje seznam rostlin a lokalit, obvykle s odkazy na herbářové doklady.

Čelakovský současně založil v muzeu novou sbírku herbářových dokladů k české květeně, kam zařadil jak některé starší sběry, tak položky svých spolupracovníků. V roce 1883 měl tento herbář 30 tis. položek.

Čelakovského období III

V letech 1883–1894 vydával Čelakovský v časopise Královské české společnosti nauk téměř každoročně *Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens*.

V roce 1870 vydal dílo *Květena okolí Pražského*, v roce 1879 vyšla poprvé *Analytická květena česká*. V roce 1887 ji Čelakovský přepracoval a rozšířil na všechny země koruny České (*Analytická květena Čech, Moravy a rak. Slezska*); třetí doplněné vydání vyšlo v r. 1897.

Čelakovský svou prací inicioval vznik četných regionálních květen (např. A. Wildt, E. Pospichal, J. Zitko).

PRODROMUS KVĚTENY ČESKÉ

obsahující

popisy a posud známé rozšíření

cévnatých rostlin v království českém

samorostlých i vůbec pěstovaných.

Sepsal

Dr. Ladislav Čelakovský,

kustos při českém národním Museu a hon. docent botaniky na král. české polytechnice.

Vydal

Komitét pro přírodnické vyskouvání Čech.

V PRAZE.

Tiskem dra Ed. Grégra. — Nákladem komitétu.

1868.

Předmluva.

Mimo všelikou snažnou pili, která již od sklonku předešlého století věnována jest vyskouvání rostlinstva v naší milé vlasti, zůstává úplná květena Čech, ježto by vyhovovala všem požadavkům naší doby ohledem na takovou práci, podnes nevyplněným přáním milovníků rostlinnictví. Zůstane jím ovšem na tak dlouho, pokud nebude celá země stejnou měrou proskouvána, k čemuž se konečně činností nově zřízeného komitétu pro přírodnické vyskouvání Čech platná naděje zavdává. Než ani takové předběžné práce, kterážby nynější naše vědomosti o českém rostlinstvu v kritickém souboru obsahovala, se posud nedostává. Neboť netoliko jsou starší květeny úplně zastaralé a mimo to namnoze nekritické a plny omylných udání, nýbrž i novější zprávy o rostlinstvu domácím jsou leckde roztroušeny v časopisech a seznámech místních, a rovněž promíchány s mnohými omyly; ostatně odpočíval posud a nepochybně i nadál ještě leží zahrabán a neseznán mnohý důležitý nález ve sbírkách soukromých.

Spis, jež tuto obecně botaniky milovnému podávám, má býti sebráním všeho, co posud skutečným majetkem české květeny slouiti může a protož žádám, by toliko za předběžnou práci, za Prodromus budoucí úplnější flóry považován byl. Svým směrem a obsahem náleží do oboru prací komitétu pro přírodnické vyskouvání Čech uveřejňovaných, již i z toho ohledu, že poslouží k orientování pánů členů jeho na venkově, kteří svým pozorováním a sbíráním výskumu účastniti se chtějí.

Maje účel právě vyložený na zřeteli, přijal jsem do svého spisu jen ty a takové druhy, jichž obyčejně ve vlasti úplně nepochybný jest, celkem jen ty, kteréž jsem aspoň v jednom českém exempláři ohlednouti mohl; též jsem udával jen taková stanoviska, odkudž jsem buď rostliny sám viděl a ustanovil aneb kteréž mi spolehlivými sběrateli stvrzeny jsou a jinak známým poměrům v rozšíření rostlin neodporují. Z té příčiny musil jsem udání některých starších květnopisců jako Schmidta, Pohla, Haenkeho, Jirásky a j., jestliže se později odjinud nepotvrdila, mlčením pominouti, protože

*

2. *Luzula* De Cand. Bika.

a) Květy jednotlivé neb po 2—4 ve svazečcích, v kruželi jednoduchém neb složitém.

1. *L. vernalis* DC. (*L. pilosa* Willd., *Juncus pilosus* L. pr. pte.). B. jarní. Oddenek šikmý, trsnatý. Oddenkové listy *rozložené, čárkovito-kopinaté*, k dolejšku silně súžené, po kraji dlouze chlupaté; listy lodyžní pošvaté s čepelí mnohem kratší. Květy *jednotlivé* v kruželi rozevřeném, dlouhovětevném; větve po odkvětení některé sehnuté. Lístky okvětní špičaté neb krátce hrotité, *kratší než tobolka*. Semeno s *přívěskem srpovitým, přišpičatým*.

$\frac{1}{2}$ —1' vys., slabá, konečně položená.

4. Duben, květen. Ve vlhkých, stinných lesích porůznu, však vůbec rozšířená. U Prahy: Petřín (Opic). Cibulka, Zbraslav! Štířín (Sýkora), Křivoklát (Jiruš)! Hradištko u Davle! V severních Čechách velmi hojná, zvláště na pískovcích: Ronov, Opatovice, Králové Hradec! Vrchlabí, Žaclěř, Gradlice, Fridland, Chrástava, Liberec, Hrubá skála u Turnova, Mn. Hradiště, Chlum u Ml. Boleslavi, Bělá, Rálsko u Mimoně, Wartenberk, Limberk u Jablonné, Spitzberk u Č. Lípy, Steinschönau, Nixdorf, Šluknov, Děčín! — Vidím, Slavětín, Milešovka! Na Krušných horách u Teplice, Biliny, Mostu, Rothenhausu, Chomútova atd. — V jižních Čechách: v Šumavě, na Šöningru, u Pacova, Budějovic, Stráže! atd.

2. *L. maxima* DC. (*Juncus silvaticus* Huds.). B. největší. Oddenek šikmý, hustě trsnatý. Oddenkové listy *rozložené, čárkovito-kopinaté neb čárkovité*, po kraji roztroušeně chlupaté; lodyžní s čepelí mnohem kratší, pošvaté. Květy *jednotlivé i po 2—3 pohromadě*, v rozevřeném, složitém kruželi. Listy v kruželi *mnohem kratší než větve*. Lístky okvětní *s jemným, dlouhým hrotem, zdělí tobolky*. Semeno bez přívěsku.

1—4' vys. Okvěti nahnědlé; listeny žlutavé lesklé.

α) *latifolia*, širokolistá. Oddenkové listy čárkovito-kopinaté, 3—6''' šir. Kružel hojnokvětý.

β) *angustifolia* (L. Sieberi Tausch in Rehb. Icon.), úzkolistá. Oddenkové listy čárkovité, dlouze zúžené, dlouze chlupaté, jen 2''' šir. Kružel hojnokvětý.

Čelakovského období IV

Současně vznikaly četné přírodovědecké spolky (Klub přírodovědecký v Praze, 1869; v Plzni, 1878) a byla zakládána muzea. Roku 1891 byla založena Česká akademie věd a umění v Praze.

V roce 1892 byla rozdělena univerzita na českou a německou.

Rohlenovo a Dominovo období I

Čelakovský si nevychoval žádného nástupce a jeho nejnadanější a nejschopnější žáci (**B. Němec, J. Velenovský, K. Vandas, E. Bayer**) se začali zabývat tajnosnubnými rostlinami a květenou slovanských zemí Balkánského poloostrova. Teprve v posledních letech začal s L. Čelakovským spolupracovat J. Rohlena. Na univerzitě se od roku 1904 počal výzkumem české květeny zabývat K. Domin.

V letech 1900–1904 vyšla **Polívkova** čtyřdílná *Názorná květena zemí koruny České*, v roce 1912 *Klíč k úplné květeně zemí koruny České*.

Rohlenovo a Dominovo období II

1912 byla založena Česká botanická společnost a v roce 1914 vyšel první svazek ročenky Preslia.

1919 vzniká Masarykova univerzita v Brně: prvním profesorem se stal **J. Podpěra** (1921).

Domin s Podpěrou si rozdělili sféry zájmu: Domin si vyhradil Čechy a Slovensko, Podpěra Moravu a Slezsko.

V Čechách se ujal organizace domácího výzkumu **J. Rohlena**: první Příspěvek k floristickému průzkumu Čech v Časopise Národního musea vyšel v roce 1922.

Rohlenovo a Dominovo období III

V něm Rohlena shrnuje nálezy četných spolupracovníků a odkazuje na herbářové doklady, které většinou revidoval. V letech 1936 a 1938 s Rohlenou spolupracoval **J. Dostál**.

V té době vznikly první fytocenologické práce (**R. Mikyška, A. Zlatník, V. Krajina, P. Sillinger, M. Deyl, J. Klika**).

Domin s Podpěrou přepracovali a doplnili Polívkův klíč z roku 1912; nové vydání z roku 1928 nese titul Klíč k úplné květeně republiky Československé (obsahuje i rostliny z Podkarpatské Rusi).

Rohlenovo a Dominovo období IV

Ve třicátých letech vyjednával s nakladatelskými firmami o vydání velké Květeny Československa **J. Klika**. Plán se nepodařilo uskutečnit

.
Karel Domin reagoval na Klikův pokus sestavením jmenného seznamu květeny tehdejšího Československa. Práce vyšla v časopise Preslia pod titulem *Plantarum Čechoslovakiae enumeratio* v roce 1936. Současně začal připravovat podklady pro novou Květenu Československa. Přípravy zahrnuly jednak sestavení úplné bibliografie všech taxonomických a floristických prací týkajících se tehdejšího Československa, jednak excerpci floristických údajů.

Rohlenovo a Dominovo období V

Po rozbití Československa nacisty a uzavření vysokých škol v roce 1939 pokračovaly práce na květeně pod záštitou protektorátního ministerstva zdravotnictví v tzv. Komisi pro sběr léčivých rostlin.

Výsledkem je tzv. Dominova kartotéka (dnes v Botanickém ústavu AV ČR) a Dominova a Futáková Bibliografia k flóře ČSR do r. 1952 (vyšlo v roce 1960 v Bratislavě).

Současně Domin v roce 1939 vyzval v časopise Věda přírodní k výzkumu domácích květeny pod záštitou České botanické společnosti: tzv. floristická akce měla v roce 1940 už 700 spolupracovníků.

Rohlenovo a Dominovo období VI

Stipa capill. Litoměřicko: Hradisko, J.R.TESAŘ Litoměřicko I.183 (1926)

Stipa capillata L. Význačný xerothermofyt, jen velmi roztroušený v kraji. Pospolitě (s vousátkou) při okraji boru a na opukových stráněch v obvodu borů od Měln. Vrutice k Hostínu (c. 200 až 210 m). Ojedinělý velký trs v květnatém Brachypodietu na jižních výslunných svazích v Chorušském dolu (c. 255 m). Ojediněle velké trsy v úvozu u cihelny jihozápadně od Doubravice (c. 322 m). Lokálně hojně u skalek vápnitého pískovce ve Vráteckém dolu pod Sudoměří (c. 250 m). Na suché travnaté stráni u Hostína sbíral ji L. BÖHM VI. 1899 (ex JAROSL. MIKULAŠ in litt.), bez lokality ji uvádí z našeho území KAVINA 1908 p. 140.

Dom. ABB.

XIII. 217

(19

Rohlena, V. P. XVIII. 209 (37)

S. capillata L. — Na slunné stráni u Olovnice nedaleko Kralup a u Kovar n Kladensku.

Stipa capill. (Dietrichsburg u V. Jarmark v množství, J. Anders) Chutgebiet, F. Hantschel Mitth. Nordb. Exc. - Chut XV. 17 (1892)

Stipa capill. (stat. G)

Radotínské úd. /c. 220-350/: v Car. hum. na mělké a skalní půdě ^{als} suchých enklávách lesn., Dom. Preslia VII. 46 /1928/

Stipa juncea Schreb., Pohl in Hoppe's Bot. Taschenb. auf der J. ^{Müsch} 18. 418

záznamy z Dominovy kartotéky

Po druhé světové válce

Od konce války se K. Domin vědeckého života nezúčastnil. Práce na květeně Československa převzala mladší generace botaniků pod vedením **J. Dostála**. Výsledky přípravných prací jim však zůstaly nepřístupné.

V letech 1948–1950 vznikla zejména za použití podkladů z tzv. floristické akce dvoudílná Květena ČSR (J. Dostál et al.). První svazek vydala ještě Československá botanická společnost, druhý už Přírodovědecké nakladatelství v Praze.

V letech 1954 a 1958 vyšla dvě vydání Klíče k úplné Květeně ČSR od J. Dostála.

Floristický výzkum Moravy

- Období prvních německých přírodovědných společností
- Naturforschender Verein in Brünn
- Období českých přírodovědných společností
- Období 1918–1945

Období prvních německých přírodovědných společností I

V roce 1794 byla v Brně ustavena společnost *Mährische Gesellschaft der Natur- und Vaterlandskunde* v čele s hrabětem J. B. Mittrowskym. Společnost založila přírodovědecké sbírky. Z té doby (před rokem 1800) pocházejí i nejstarší známé lokalizované herbářové doklady rostlin z Moravy (dnes v BRNM a BP), které pořídil **H. Schott**, zahradník u Mittrowských v Brně, před odchodem do Vídně.

Ve stejné době působil v Brně jako krajský lékař **A. Carl**; jeho první květena Moravy, *Phytographia Silesiaco-Moravica* však nevyšla tiskem.

Období prvních německých přírodovědných společností II

Na vládní zásah byly v roce 1811 moravské hospodářské a přírodovědecké společnosti reorganizovány a spojeny se starší slezskou hospodářskou společností. Takto vzniklá společnost *K. k. mährisch-schlesische Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und Landeskunde* dostala veřejný statut a měla za úkol přispívat k rozvoji zemědělství a uvádět do praxe přírodovědecké poznatky.

Od roku 1813 vydávala časopis *Mittheilungen der K. k. mährisch-schlesischen Gesellschaft...*

Období prvních německých přírodovědných společností III

V letech 1816–1818 bylo ze soukromé iniciativy (**Aursperk, Mittrowsky, Salm**) založeno v Brně dnešní Moravské zemské muzeum (tehdy *Franzensmuseum*).

V muzeu, které shromažďovalo přírodovědecké sbírky, vznikl také herbář, který však v roce 1828 čítal jen 7605 dokladů.

V roce 1817 přišel do Brna jako kazatel evangelického sboru **Ch. F. Hochstetter** (1787–1860), v té době již uznávaný botanik. V roce 1823 začal vydávat první moravskou exsikátovou sbírku *Gewächse des Brünner Kreises* a v roce 1825 uveřejnil v řezenském časopise *Flora* seznamy rostlin z některých míst Moravy (*Uebersicht des Merkwürdigsten aus Mährens Flora*).

Období prvních německých přírodovědných společností IV

Hochstetterova práce stimulovala další botanický výzkum Moravy a v roce 1835 vyšla první květena Moravy a „rakouského“ Slezska *Vorarbeiten zu einer Flora des Mährischen Gouvernements...* od **R. Rohrera** († 1839) a **A. Mayera**. Obsahuje údaje o výskytu 1346 druhů.

573
VORARBEITEN

zu einer

F L O R A

des

Mährischen Gouvernements

oder systematisches

VERZEICHNISS

aller in Mähren und in dem k. k. östr. Antheile
Schlesiens wildwachsenden bis jetzt entdeckten
phaenerogamen Pflanzen.

Von

RUDOLPH ROHRER,

Buchdruckereibesitzer, korresp. Mitglieder der mähr. schles.
Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und
Landeskunde, und korresp. Ehrenmitglieder der natur-
forschenden Gesellschaft zu Görlitz

und

AUGUST MAYER,

Oekonomie-Verwalter und korresp. Mitglieder der mähr.
schles. Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der
Natur- und Landeskunde.

BRÜNN 1855.

Gedruckt und im Verlage bei Rudolph Rohrer.

Sr. Excellenz

dem

Hochgebornen Herrn Herrn

ANTON FRIEDRICH

GRAFEN MITTROWSKY

von MITTROWITZ und NEMISCHL,

Herrn der Herrschaften Wiesenberg, Morawetz und Burg
Mittrow in Mähren, Grosskreuz und Kanzler des öster. kais.
Leopold-, dann Ehren-Baillis und Grosskreuz des Johanniter-
Ordens, Sr. k. k. Majestät wirklichen geheimen Rath und
Kämmerer, OBERSTEN KANZLER, PRÄSIDENTEN der
k. k. Studienhofkommission, Ehrenmitglied der k. k. mähr.
schles. Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der
Natur- und Landeskunde, der Gesellschaft für vaterl. Kultur
in Breslau, und der k. k. Landwirthschafts-Gesellschaft in
Krain, dann Mitglied der k. k. Landwirthschafts-Gesellschaft
in Wien und der k. böhm. ökon. patriotischen Gesellschaft

in tiefster Ehrfurcht
gewidmet

Mh. Am Hadiberge bei Brünn, um Czeitsch, auf der Bisenzer Daubrawa und den Polauer Bergen.

Sch. Früher am Schlossberge bei Teschen, jetzt nur mehr bei Konskau — Kotschy — bei Porruba nach von Mückusch.

230. *MONOTROPA*. Linn. Ohnblatt.

621. *M. hypopitys*. Linn. Vielblumiges Ohnbl.
Als Parasit in Nadel- und Laubwäldungen auf den Baumwurzeln fassend — im trockenen Boden. Jul., Aug. 4.

Mh. Zwischen Wranau und Blansko und bei Poidom im Brünner Kreise.

Sch. In den Tannen-Wäldungen des Mittel-Gesenkes und im Teschner Kreise ziemlich häufig.

Aendert mit ganz kahlem und abwärts zwischen den Blüten flaumhaarigem Stängel.

231. *LEDUM*. Linn. Porst.

622. *L. palustre*. Linn. Sumpf-Porst.

In versumpften Wäldungen und auf Torfmooren. Jul., Aug. 4.

Období prvních německých přírodovědných společností V

V třicátých letech se v Brně kolem **W. Tkanyho** (1792–1863) zformovala skupina botaniků (**A. Thaler, J. Wessely, P. Jellinek, J. N. Bayer**), která podnikala četné exkurze do širšího okolí Brna i jinam. Nálezy těchto amatérských přírodovědců později využil zejména **A. Makowsky** v Květeně Brněnského kraje (*Flora des Brünner Kreises*).

Autorem prvního Klíče moravské flóry *Anleitung, die im Mährischen Gouvernement wildwachsenden ... nach der analythischen Methode durch eigene Untersuchungen zu bestimmen* (1843) je **J. C. Schlosser**.

Naturforschender Verein in Brünn I

V prosinci 1861 byl v Brně založen *Naturforschender Verein in Brünn*. Jeho zakladateli bylo také několik botaniků, mj. **W. Tkany**, **A. Makowsky** a **G. Niessl**. Členem spolku byl i **G. Mendel**, který se však floristických bádání nezúčastnil.

Spolek měl vlastní herbář (v roce 1880 čítal už 11 700 položek), který je dnes součástí herbáře katedry botaniky PřF MU.

V roce 1863 vyšla v prvním ročníku časopisu *Verhandlungen des Naturforschenden Vereins in Brünn* *Flora des Brünner Kreises* od A. Makowskyho, která shrnula dosavadní poznatky o květeně Moravy. Práce podnítila regionální floristický výzkum jinde na Moravě.

Flora des Brünner Kreises.

Nach pflanzengeographischen Principien.

Dargestellt von

Alexander Makowsky.

Oberrealschul-Lehrer in Brünn.

Mit einer meteorologischen Tabelle von Prof. G. Mendel.

(Separatabdruck aus dem I. Jahreshefte des naturforschenden Vereins in Brünn.)

BRÜNN, 1863.

Druck von Georg Gastl.

XL. Ord. Rubiaceæ Juss.

532. **Rubia tinctorum** L. Im südlichen Gebiete, wie um Brünn, manchmal in Grosse angebaut. — Juni bis August.

533. **Galium Cruciata** Scop. An Wegen, Rainen, Hecken, Waldrändern, auf Waldwiesen, in Gebüsch, sehr gemein. — April bis Juni.

534. **Galium verum** Scop. An Waldrändern, auf Waldwiesen, in Wäldern. Im nördlichen Gebiete zerstreut: zwischen Zwittau und Trübau häufig, und von da im Gebirge über Sloup, Kiriten und auf dem Hadiberge bei Brünn. — April bis Juni.

535. **Galium tricornue** With. Auf Aeckern, Brachfeldern, im südlichen Gebiete weit verbreitet. Bei Czeitsch, Borzetitz, Pawlowitz; zwischen Sokolnitz und Ottnitz häufig; zwischen Königsfeld und Brünn. — Mai bis Herbst.

536. **Galium Aparine** Wim. et Gr. α . verum β . infestum und γ . spurium Wim. et Gr. An Zäunen, Hecken, Flussufern, auf wüstem und bebautem Boden, in Hainen, sehr gemein. — Mai bis Herbst.

537. **Galium uliginosum** L. Auf nassen Wiesen, in Gräben, Eisenbahnstümpfen, auch an Gebirgsbächen, gemein. — Mai bis Juli.

538. **Galium palustre** L. α . scabrum M. Auf torfigen Wiesen, in Stümpfen, an Ufern, in Auen, sehr gemein. Die Var. β . glabrum M. nicht sicher. — Mai bis Juli.

539. **Galium boreale** L. Auf nassen Wiesen, im südlichen Gebiete. An der Thaja von Dürnholz bis Eisgrub sehr häufig und gesellig; an der Schwarzawa von Brünn bis Muschau; im Paradeise und zwischen Königsfeld und Sobieschitz bei Brünn, um Laschanek bei Blansko, bei Namiest. — Juni bis August.

540. **Galium rotundifolium** L. In schattigen, besonders Nadelholzwäldern, im nördlichen und westlichen Gebiete bis Brünn zerstreut. Um Zwittau, Trübau, Lomnitz, Sobieschitz, Adamsthal und auf dem Hadiberge bei Brünn; um Namiest. — Juni, Juli.

541. **Galium silvaticum** L. In Gebüsch und Wäldern, sehr gemein. — Juli, August.

542. **Galium verum** L. Auf Wiesen, Grasplätzen, an Rainen und Wegen, sehr gemein. — Juni bis September.

543. **Galium Mollugo** L. α . latifolium und β . angustifolium.

Naturforschender Verein in Brünn II

V roce 1879 vyšla ve spolkovém časopise *Verhandlungen... Flora des Znaimer Kreises* od **A. Obornyho**, v letech 1882–1885 (knižně 1886) následovala *Flora von Mähren und österr. Schlesien*. Autor (1840–1924) působil jako profesor reálky ve Znojmě a ředitel reálky v Lipníce nad Bečvou. Na 1258 stranách uvádí Oborny z Moravy a českého Slezska asi 1718 druhů. Jde o velmi kvalitní kritické dílo.

Die Flora

des

Znaimer Kreise

Nach pflanzengeographischen Principien zusammengestellt

von

Adolf Oborny.

(Sonderabdruck aus dem XVII. Bande der Verhandlungen des naturforsch. Vereines in Brünn.)

BRÜNN, 1879.

Druck von W. Burkart. — Verlag des Verfassers.

278

79

Hohenstedt gem. d. böhm. (Pann.)

481. *Leontodon hastilis* Koch. a. *glabratus* Koch und *Lib*
β. hispidus Nlr. Auf Wiesen, Hügeln, Triften und an Wegen,
überall gemein. — Juni bis October. *Lib* *in Lohenschütz (Schlegl)*

482. *Leontodon incanus* Schrank. Auf Kalkfelsen, selten.
Auf dem Klentnitzer Berge bei Nikolsburg (Domas). — Mai und Juni.

483. *Picris hieracioides* L. Auf buschigen Hügeln, an *Lib*
Rainen, Wegen und auf Abhängen, gemein. Bei Namiest (Römer),
Kromau, Nikolsburg, Grussbach, Hödnitz, Znaim, Frain, Zaisa, Hardegg,
Jaispitz, M. Budwitz, Budkau und wohl überall im ganzen Gebiete. —
Juli bis October. *Lib* *in Lohenschütz (Schlegl)* *Hohenstedt (Pann.)* *mit Pfeiffer*
(Nikolsburg bei Hohenstedt)

484. *Tragopogon pratensis* L. a. *genuinus* Celk. und *Lib*
β. orientalis Celk. Auf Wiesen, Grasplätzen und in Gebüsch,
überall verbreitet. — Mai bis Juli. *Lib* *in Lohenschütz (Schlegl)* *Hohenstedt (Pann.)*

485. *Tragopogon major* Jacq. Auf trockenen grasigen Hügeln, *Lib*
auf Sandboden, an Rainen und Wegen, im ganzen Gebiete zerstreut.
Auf dem Schlossberge bei Namiest (Römer), bei Nikolsburg (Makowsky), *Lib* *in Lohenschütz (Schlegl)*
bei Staatz (Münke), bei Polau, Grussbach, im Hojawalde zwischen Gruss-
bach und Possitz, bei Hödnitz, Tasswitz und Znaim. — Mai bis Juli.

486. *Scorzonera purpurea* L. Auf Wiesen, Hügeln und *Lib*
steinig-buschigen Orten, selten. Bisher nur bei Nikolsburg (Domas).
Mai, Juni. *Lib* *in Lohenschütz (Schlegl)*

487. *Scorzonera hispanica* L. Auf Wiesen und grasigen
Hügeln, selten. Auf den Polauer und Nikolsburger Bergen (Makowsky).
— Juni und Juli.

488. *Scorzonera humilis* L. Auf sonnigen Bergwiesen, auf
feuchten Grasplätzen, sehr zerstreut. Bei Nikolsburg (Domas), bei
Edmitz und auf den Sumpfwiesen bei Lilienfeld, im Frainer Bezirke. —
Mai, Juni.

489. *Scorzonera parviflora* Jacq. Auf Sumpfwiesen und
in Gräben, zerstreut und selten. Beim Thiergarten von Nikolsburg
(Domas), bei Feldsberg (Münke) und bei Kadelz in Nieder-Oesterreich.
— Mai bis Juni.

490. *Scorzonera austriaca* Willd. Auf trockenen Hügeln,
sehr zerstreut. Auf den Polauer und Nikolsburger Bergen (Schlosser
und Makowsky). Bei Mohelno auf Serpentin (Römer). — April und Mai.

491. *Podospermum Jacquinianum* Koch. Auf Ab- *Lib*
hängen, Erdstürzen, an Rainen, Wegen und auf Dämmen, mit Ausnahme

Lib *in Lohenschütz (Schlegl)* *Hohenstedt (Pann.)* *mit Pfeiffer*
(Nikolsburg bei Hohenstedt)

Naturforschender Verein in Brünn III

Z německy mluvících botaniků se po první světové válce věnoval floristickému výzkumu **H. Laus** (Olomouc) a **J. Hruby** (Brno).

Botanické práce v češtině

Daniel Sloboda: Rostlinnictví čili návod k snadnému určení a pojmenování rostlin v Čechách, Moravě a jiných zemích rakouského mocnářství domácích (Malá encyklopedie nauk, 1852)

E. Formánek: Květena Moravy a rakouského Slezska 1, 2 (1: Brno 1887; 2: Praha 1897)

Je inspirována Obornym, ale přináší mnoho původních nálezů. Dokladový herbář je vesměs v BRNM (Moravské zemské muzeum).

České přírodovědecké společnosti I

- 1883 – založeno Vlastenecké muzeum v Olomouci. Od roku 1883/1884 vycházel časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci, do něhož psal mj. **V. Spitzner, J. Podpěra a J. Otruba.**
- 1898 – zřízen Klub přírodovědecký v Prostějově; v jeho věstníku uveřejňoval své práce např. **F. Čouka, R. Picbauer, J. Podpěra a V. Spitzner.**
- 1900 – Musejní společnost se stává „utrakvistickou“, tj. česko-německou
- 1911 – J. Podpěra: Květena Hané
- 1904 – založen Klub přírodovědecký v Brně (časopis Sborník Klubu přírodovědeckého v Brně)

České přírodovědecké společnosti II

- 1912 – J. Podpěra se stal ředitelem botanického oddělení muzea

1918–1945

- 1919 – založena Masarykova univerzita v Brně
- podstatně rostou sbírky botanického oddělení Moravského muzea (přírůstky ze sbírek A. Wildta, F. Zavřela, R. Dvořáka a A. Schwödera)
- pokračuje výzkum Hornomoravského úvalu (**J. Otruba, H. Laus**) a moravských Karpat (**S. Staněk**)
- ve Sborníku Klubu přírodovědeckého v Brně vycházejí floristické a taxonomické práce; publikují zde mj. **J. Šmarda, J. Suza, V. Krist, J. Jedlička a J. Podpěra**

Současnost I

- zřízena Československá akademie věd
- založena Geobotanická laboratoř v Praze s pobočkou v Brně
- V roce 1954 navrhla Československá botanická společnost vydání velké květeny Československa; vyšly jen dva mykologické a jeden bryologický svazek.
- V roce 1958 byl zahájen rozpis floristických údajů, který navázal na Dominovu kartotéku.
- Od roku 1957 pořádá nově zřízená floristická sekce první floristický kurs; od roku 1964 se tyto kurzy konají každoročně.

Současnost II

- Vzniká síť krajských a okresních muzeí s menšími a středně velkými herbáři (Plzeň PL, Pardubice MP, Hradec Králové HR, Litoměřice LIT, Mikulov MMI aj.)
- Od roku 1966 začaly vycházet časopisy *Folia geobotanica et phytotaxonomica* a Zprávy Československé (od r. 1992 České) botanické společnosti.
- Postupně přibývají další regionální časopisy muzeí a institucí ochrany přírody (Přírodovědecký sborník Západomoravského muzea v Třebíči, Stipa, Bohemia centralis, Severočeskou přírodou).

Současnost III

- Vycházejí četné regionální floristické příspěvky a květeny jednotlivých badatelů (**E. Hadač, H. Marschner, V. Skalický** et al., **J. Vaněček**) a později sborníky s výsledky floristických kursů.
- Od roku 1952 vycházejí botanické bibliografie, později jako *Bibliographia botanica čechoslovaca*.
- od roku 1986 vychází fytogeografický atlas ČSR (B. Slavík: Fytogeografické syntézy ČSR 1: 1986; 2: 1990; 3: 1998).
- v roce 1988 vyšel první svazek Květeny České (socialistické) republiky; celkem je plánováno 8 svazků a zatím jich vyšlo 7 (poslední v roce 2005).

Současnost IV

- Počátkem 90. let založena počítačová databáze FLDOK v Botanickém ústavu AV ČR.
- Existuje několik projektů regionálních květen (NP Podyjí, Křivoklátsko, České Švýcarsko, Bílé Karpaty, Pálava).
- velký počet profesionálních pracovníků v institucích ochrany přírody, na vysokých školách a ve vědeckých ústavech
- velký objem dat
- Neexistuje centrální databáze, která by usnadnila přípravu květeny, použití starších a současných dat v ochraně přírody a jinde.

Další literatura

- Futák J. & Domin K. (1960): Bibliografia k flóře ČSR do r. 1952. – Bratislava.
- Janko J. (1997): Vědy o životě v českých zemích 1750–1950. – Práce z dějin Akademie věd, ser. B., fasc. 12: 1–612.
- Skalický V., Slavík B. & Smejkal M. (1988): Stručná historie floristicko-fytogeografického výzkumu. – In: Slavík B. & Hejný S. [eds.], Květena České socialistické republiky 1: 19–30, Academia, Praha.
- Skalický V. (1988): Seznam základní literatury. – In: Slavík B. & Hejný S. [eds.], Květena České socialistické republiky 1: 122–126, Academia, Praha.